

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จากการเพิ่มจำนวนของประชากรของประเทศไทย และการขยายตัวของเศรษฐกิจ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ปัญหาที่สำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของชุมชนซึ่งต้องจัดการและแก้ไข คือ ปัญหาขยะมูลฝอย ที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร โดยเฉพาะชุมชนที่มีประชาชนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ทำให้การจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลไม่ทัน จึงทำให้มีขยะมูลฝอยหลงเหลืออยู่ในชุมชน ก่อให้เกิดความสกปรกแล้วยังส่งกลิ่นเหม็นและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค รวมทั้งพาหะนำเชื้อโรคสารพัดชนิด เช่น ยุง แมลงวัน หนู แมลงสาบ ฯลฯ สิ่งสกปรกเหล่านี้ในกองขยะมูลฝอยไหลไปยังพื้นที่ใกล้เคียงในคอนตัก และยังสามารถไหลลงท่อระบายน้ำแล้วไหลลงแม่น้ำลำคลอง พื้นที่การเกษตรต่างๆ ทำให้เกิดน้ำเสียนำมาอุปโภค บริโภคไม่ได้ และยังสามารถทำให้สัตว์ต่างๆ ที่อาศัยไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันมีความหลากหลายและซับซ้อน อันสืบเนื่องมาจากพฤติกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปตามการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ขยะมูลฝอยส่วนมากก็เป็นขยะมูลฝอยที่ผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นพลาสติก ยาง กระดาษแก้ว โฟม หรือโลหะ ในการบรรจุหีบห่อจำนวนขยะมูลฝอยมากขึ้นตามจำนวนประชากร ชุมชนใดที่มีจำนวนประชากรมากปริมาณขยะมูลฝอยก็มากขึ้น ทำให้สิ่งที่เหลือทิ้งเพิ่มปริมาณขึ้นอย่างรวดเร็วจนเกินควบคุม

องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ อบต. เป็นรูปแบบหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2537 เพื่อทำหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนเป็นรูปแบบหนึ่งของหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลขณะนั้น ที่กำหนดนโยบายด้านการเมืองการปกครองให้มีการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยมีอิสระในการบริหารพอสมควรภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและร่วมแก้ไขปัญหของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตย กฎหมายก็ได้กำหนดภาระหน้าที่เอาไว้ โดย

เฉพาะที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องทำ และที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้คือ จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก การรักษาความสะอาด ของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การป้องกันโรค และระงับโรคติดต่อ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม การส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ การคุ้มครอง ดูแล และ บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

ปัจจุบันในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจั่ว มีแหล่งสร้างขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลห้วยจั่วคือ โรงงานเย็บผ้า 5 แห่ง ร้านอาหาร 13 ร้าน ตลอดจนบ้านเรือนของราษฎร จำนวน 5,608 คน 1,172 หลังคาเรือน มีขยะมูลฝอยประมาณ 3,000 กิโลกรัมต่อวัน โดยในปัจจุบันองค์การบริหาร ส่วนตำบลห้วยจั่วได้มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำโครงการและ สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งออกข้อบังคับตำบล เพื่อเป็น กฎหมายมารองรับการขยะมูลฝอยในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจั่ว ให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้การทำงานของหน้าที่การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การ บริหารส่วนตำบลห้วยจั่ว เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจและมีกฎหมายรองรับ ทั้ง สามารถบังคับประชาชนที่ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจั่วได้จัดสรร งบประมาณในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย ไว้ในข้อบัญญัติตำบล มีการจัดเจ้าหน้าที่และวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งทาง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจั่วได้มีโครงการต่างๆ เพื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องการ จัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งยังจัดสรรงบประมาณสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้นำหมู่บ้าน, สมาชิก อปพร., สมาชิก อสม. และเยาวชน เข้าร่วมโครงการกำจัดขยะมูลฝอย โครงการการจัดทำโครงการขยะรีไซเคิล สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจั่ว เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น มี หน้าที่พัฒนาด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน เช่น งานกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล งานรักษาความ สะอาดถนน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ และตลาดสด รวมทั้งงานรักษาควบคุมโรคติดต่อและงานส่งเสริม สุขภาพ

ซึ่งผลจากการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจั่วดังกล่าวข้างต้น โดยศึกษาในฐานะประชาชนที่อาศัยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจั่ว จึงมีความสนใจที่จะ

ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล หัวงัว เพื่อนำผลจากการศึกษาในครั้งนี้เสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหัวงัว ใช้เป็นข้อเสนอแนะ ในการกำหนดนโยบายวางแผน การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวงัวและหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

คำถามในการศึกษา

1. ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวงัว อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับใด
2. ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวงัว อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างไร
3. ประชาชนมีข้อเสนอแนะต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวงัว อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวงัว อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวงัว อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวงัว อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไปแนวทางในการพัฒนาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวงัว อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ประชากรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจ้ง อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 1,172 ครัวเรือน
- 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในค้างนี้ คือ ประชากรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจ้ง อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ. 2540 : 71-72) จำนวน 298 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในค้างนี้มุ่งศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องค้างนี้

- 3.1 ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจ้ง อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ใน 4 ด้าน คือ
- 3.1.1. ด้านการให้บริการอย่างพอเพียง
 - 3.1.2. ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง
 - 3.1.3. ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค
 - 3.1.4. ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

- 4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ
- 4.2 ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจ้ง อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 4 ด้าน คือ
- 4.2.1. ด้านการให้บริการอย่างพอเพียง
 - 4.2.2. ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง
 - 4.2.3. ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค
 - 4.2.4. ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความพึงพอใจของประชาชน หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ชอบ พอใจหรือประทับใจ ต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจ้ง ตำบลห้วยจ้ง อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ หลังการรับบริการแล้ว 4 ด้าน คือ ด้านการให้บริการอย่างพอเพียง ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจั่ว อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ขยะมูลฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษไม้ ใบไม้ เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลอดจนที่เลี้ยงสัตว์ที่อื่น

การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การจัดการขยะมูลฝอยตามมาตรการ ข้อบังคับต่างๆ ของ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยจั่ว อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งประกอบด้วย

- ด้านการให้บริการอย่างพอเพียง หมายถึง การให้บริการที่มีความเหมาะสมเพียงพอในด้านเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะมูลฝอย รถขนย้ายขยะมูลฝอย จำนวนถังขยะมูลฝอยมีปริมาณ มีการแยกถังขยะมูลฝอยแบบ ขยะมูลฝอยเปียก-แห้ง เครื่องมือในการจัดเก็บขยะมูลฝอย ระยะเวลาในการจัดเก็บขยะมูลฝอย เจ้าหน้าที่จัดเก็บค่าบริการขยะมูลฝอย รวมถึงความรู้และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะมูลฝอย

- ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง หมายถึง การให้บริการที่มีความสม่ำเสมอในการเก็บขยะมูลฝอย พนักงานมาเก็บค่าบริการจัดเก็บขยะมูลฝอย การดูแลสภาพพาหนะในการขนย้ายขยะมูลฝอย การดูแลสภาพเครื่องมือในการขนย้ายขยะมูลฝอยอยู่สม่ำเสมอต่อเนื่อง การดูแลถังพักขยะมูลฝอย อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ การกำกับการทำงานของพนักงานเก็บกวาดขยะมูลฝอยตามระยะเวลา อย่างต่อเนื่อง พนักงานเก็บขยะมูลฝอยดูแลความสะอาดเรียบร้อยหลังการจัดเก็บขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง การแจ้งข่าวสารการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาการจัดเก็บขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง

- ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค หมายถึง การให้บริการที่มีความเป็นธรรม เช่น การดำเนินการเก็บขยะมูลฝอยของพนักงาน การใช้เครื่องมือในการขนย้ายขยะมูลฝอย ถังขยะมูลฝอย อัตราค่าบริการ การจัดเก็บค่าบริการในการจัดเก็บขยะมูลฝอยอย่างเป็นธรรมทุกครัวเรือน ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อประชาชนทุกครัวเรือนอย่างเสมอภาค ทุกครัวเรือนได้รับการฝึกอบรมการนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์และทุกครัวเรือนได้รับการฝึกอบรมโครงการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเสมอภาค

- ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา หมายถึง การจัดเก็บขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว การจัดเก็บค่าธรรมเนียมมีความถูกต้องรวดเร็ว ขั้นตอนในการให้บริการสั้น ช่องทางการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่ชัดเจนและรวดเร็ว เมื่อเกิดปัญหาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีการเข้ามาแก้ไขปัญหาโดยทันที

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นข้อสนเทศให้กับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวงัวในการพัฒนางานด้านการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวงัว ให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจมากที่สุด และเป็นแนวทางให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY